

Найбільш перспективною організаційно-економічною формою ринкових структур агрохімічного обслуговування на регіональному рівні розглядаються товариства з обмеженою відповідальністю. Їх засновниками і учасниками мусять стати сільськогосподарські підприємства, підприємства і організації системи “Сільгоспхімія”, комерційні структури. На обласному рівні доцільно створити корпорацію по агрохімічному сервісу “Грунти Миколаївщини”. Передбачається, що регіональні агрохімічні центри на добровільних засадах увійдуть до складу акціонерів корпорації, що забезпечить координацію діяльності усіх учасників обласної системи агрохімічного сервісу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кочанов М.А., Семенов П.Н. Развитие системы предприятий агросервиса в условиях рыночных отношений. // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2001.- №1.- С.23-24

2. Формування ринків матеріальних ресурсів АПК /За ред. Г.М. Підлісецького. – К.: ІАЕ, 2001.-428с.

УДК 631.16:658.155.4

ЩОДО КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО БІЗНЕС–ПЛАНУВАННЯ

В.В.Лагодієнко, кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський державний аграрний університет

Стаття присвячена проблемі комп'ютеризації сільськогосподарського бізнес-планування на сучасному етапі. Зосереджується увага на дослідженні існуючих найбільш поширених комп'ютерних програм для бізнес-планування з метою виявлення крахих і зазначення позитивних і негативних рис кожної з них.

Статья посвящена проблеме компьютеризации сельскохозяйственного бизнес-планирования на современном этапе. Акцентируется внимание на исследовании существующих наиболее распространенных компьютерных программ для бизнес-

планирования с целью выявления лучших и указания позитивных и отрицательных черт каждой из них.

Розповсюдження складання бізнес-планів в аграрному секторі України пов'язане з ринковою економікою, необхідністю залучення виробниками інвестиційних коштів, банківських кредитів для одержання яких важливо мати необхідний документ з відповідними обґрунтуваннями доцільності запропонованих проектів. Розробка бізнес-плану — досить копітка і трудомістка робота. Полегшити її можна з використанням комп'ютерів та спеціальних програмних продуктів.

Серед вітчизняних вчених, які досліджують цю проблему, слід відзначити Саблука П.Т., Підлісецького Г.М., Плаксієнка В.Я., Месель-Веселяка В.А., Маліка М.Й., Крисального О.В. та інших. Але, питання, пов'язані з використанням кращих комп'ютерних програм для бізнес-планування, вимагають подальшого більш глибокого дослідження. На деяких із них ми акцентуємо увагу.

Метою нашого дослідження є аналіз існуючих комп'ютерних програм для бізнес-планування і запропонування найкращої програми, яка б враховувала всі необхідні технічні і економічні умови для користувачів. З цією метою було вивчено можливості кожної з найбільш розповсюджених комп'ютерних програм і виявлено позитивні і негативні риси.

Для підготовки і аналізу бізнес-планів можуть використовуватись такі пакети прикладних програм: COMFAR (Computer model for feasibility analysis and reporting), PROPSPIN (Project profile screening and preappraisal information system), "Альт-Інвест", "Project expert", SUCCESS, "Інвестор", EDIP, FOCCAL і ін.

Перші два пакети розроблено спеціалістами UNIDO (при ООН) і використовуються переважно при плануванні і розробці великих інвестиційних проектів. Але при користуванні пакетом COMFAR виникають складності щодо врахування деяких особливостей перехідної економіки (затримка платежів, дефіцит коштів і т.ін.), українського податкового законодавства тощо.

Пакет "Альт-Інвест" розроблено фірмою "Альт" (Санкт-Петербург) на основі електронної таблиці і дозволяє виконувати розрахунки в постійних і поточних цінах, оцінювати зміни основних

параметрів плану на різні варіанти інфляційних процесів. Проте вільний доступ до інформації і розрахункових формул, що характерно для електронних таблиць, поряд з певними зручностями утруднює контроль достовірності розрахунків при необхідності перевірки.

Програмні продукти “Інвестор”, EDIP, FOCCAL використовуються для дослідження великих інвестиційних проектів і формування на основі результатів дослідження інвестиційних програм.

Для невеликих бізнесових програм, окремих фермерів, менеджерів більш придатний пакет SUCCESS, що працює в діалоговому режимі, пропонує користувачу складання в певній послідовності відповідних розділів плану, в процесі роботи консультує користувача, компонує і друкує готовий бізнес-план, враховує напрямки діяльності та рівень підготовки користувача. Для цього в системі зберігається велика кількість прикладів, які пропонуються в певних ускладнених ситуаціях. На відміну від більшості методичних рекомендацій, що є в літературі, SUCCESS пропонує користувачу на базі основного бізнес-плану складати і оперативні плани на більш короткий період, які також включаються у вихідну форму бізнес-плану. Недоліки системи пов'язують з дещо застарілою комп'ютерною технологією.

Найбільш перспективною для використання в аграрному менеджменті, на наш погляд, може бути система “Project Expert” фірми “Про-Інвест Консалтинг”. Вона автоматизує планування і аналіз проектів на базі імітаційної моделі грошових потоків, може враховувати національні особливості і завдяки врахуванню міжнародних методичних стандартів є засобом складання бізнес-планів міжнародного рівня. Пакет дозволяє провести фінансовий аналіз проекту, виявити вплив тенденцій в інфляції, курсах валют, структурах затрат на виробництво, надходженнях платежів за реалізовану продукцію, можливих змін в податковій системі, об'єднати окремі холдінгові проектні рішення в один проект, проаналізувати ефективність проекту, зробити аналіз окремих його варіантів.

Програмний продукт “Project Expert” має декілька програмних версій. Одна з останніх — версія 6, що має найповнішу програмну

реалізацію — PIC Holding. а також полегшену версію Project Expert Lite для невеликих проєктів та Project Expert Professional.

За допомогою компоненти системи Project Integrator є можливість об'єднувати проєкти у вигляді дерева. Модуль системи What-if аналіз дозволяє організувати аналіз набору варіантів проєкту. Аналітичний інструмент з використанням статистичного методу Монте-Карло дозволяє аналізувати проєкт з врахуванням недостатньої точності використовуваних даних. У системі передбачена можливість побудови аналітичних графіків, в тому числі і тримірних, робота з Інтернет (пошук і перегляд проєктів, E-mail).

Для формування таблиць бізнес-плану і виконання аналітичних робіт в процесі його реалізації система передбачає набір поіменованих кнопок-піктограм, активізація яких мишею-курсором відкриває відповідний діалог через подальші підменю. Кнопки основного меню мають такі назви: Проєкт, Компанія, Оточення, Інвестиційний план, Операційний план, Фінансування, Результати, Аналіз проєкту, Актуалізація. Перші шість кнопок використовуються для заповнення таблиць бізнес-плану, за допомогою наступної кнопки формується і роздруковується бізнес-план, а останні дві кнопки призначені для поглибленого аналізу плану та контролю за ходом його реалізації.

При використанні системи для складання бізнес-плану необхідно дотримуватись певної послідовності підготовчих операцій та формування таблиць, бо відсутність окремих даних може заблокувати подальшу роботу. Бажано дотримуватись такої послідовності робіт: побудова моделі бізнес-плану з визначенням терміну його тривалості, складу продуктів виробництва та збуту, основних валют, плану розвитку; визначення потреб у фінансуванні та визначення стратегії фінансування за допомогою залучення акціонерного капіталу чи шляхом залучення позичених грошових коштів; аналіз ефективності плану з отриманням звітів про прибутки та збитки, рух грошових коштів, використання прибутку та аналізу даних; формування та друкування бізнес-плану; введення даних про хід реалізації плану та його аналіз. Система дозволяє додавати таблиці на свій розсуд, доповнювати текстову інформацію.

Таким чином, перспективним для використання в аграрному менеджменті, на наш погляд, є програмний продукт “Project Expert”, який є найбільш придатним для проведення бізнес-планування. Звичайно, складати бізнес-плани можна також з використанням електронного процесора EXCEL, системи WORD, з іншими наведеними вище системами, але ефективність робіт буде значно нижчою.

УДК 334.734:631.115.8

НАУКОВІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

*М.В.Дубініна, кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський державний аграрний університет*

У статті проведено наукове обґрунтування і пошук напрямів ефективного розвитку фермерських господарств, які були б пристосовані до сучасних соціально-економічних умов.

В статье проведено научное обоснование и поиск направлений эффективного развития фермерских хозяйств, какие были бы приспособлены к современным социально-экономическим условиям.

Вступ. Успішний розвиток сільського господарства залежить від науково обґрунтованої аграрної політики, форм і методів соціально-економічних перетворень, спеціалізації і кооперації виробництва, ставлення держави до розв'язання продовольчої проблеми. В удосконаленні виробництва, вирішенні продовольчої проблеми велике значення мають засновані на приватній власності форми господарювання. Здійснення соціально-економічних перетворень у аграрному секторі економіки потребує пошуку ефективної форми організації праці на селі. Такими насамперед є фермерські господарства.

Спільною ознакою для усіх приватних формувань є наявність на рівні первинної ланки власника, який сам особисто здійснює функції менеджера, а часто і працівника, безпосередньо зацікавлений у високих результатах господарської діяльності. Фермер поєд-